

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 51

בפני כבוד השופטת איריס רבינוביץ ברון

חיים הירשפלד

מבקש

נגד

Traveljigsaw (limited)05179829

משיבה

החלטה

מבוא

- 1
- 2 1. החלטה זו עניינה בסוגיית הדין החל, אשר התעוררה במסגרת הדיון בבקשה לאישור תובענה
- 3 ייצוגית שהוגשה על ידי המבקש, עו"ד חיים הירשפלד כנגד חברת Traveljigsaw שהיא חברה
- 4 זרה.
- 5 בקשת האישור התבססה על הדין הישראלי.
- 6 במסגרת התגובה לבקשת האישור, טענה המשיבה כי הדין החל הוא הדין האנגלי וזאת
- 7 בהתבסס על תניית ברירת דין הנכללת בתנאי השימוש.
- 8 המבקש הגיש תשובה לתגובה במסגרתה טען לתחולת הדין הישראלי.
- 9 2. בהחלטת בית המשפט מיום 12.8.20 נקבע כי בטרם דיון בבקשה לגופה, יש צורך להקדים
- 10 ולהכריע בסוגיית הדין החל. נקבע דיון קדם משפט וניתנה לצדדים האפשרות להגיש השלמת
- 11 טיעון בעניין עובר לדיון קדם המשפט.
- 12 עוד נקבע באותה החלטה כי מאחר והמבקש טוען ביחס לתניה בחוזה אשר המשיבה נסמכת
- 13 עליה בטיעונה בדבר תחולת הדין הזר, בין היתר, כי מדובר בתניה מקפחת בחוזה אחיד,
- 14 ובבקשת האישור מועלית טענה אף ביחס לסעיפים נוספים בהסכם ההתקשרות כי הם מהווים
- 15 תנאים מקפחים בחוזה אחיד, מובא הדבר לידיעת היועץ המשפטי לממשלה. זאת, בהתאם
- 16 להוראות סעיף 20 לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982 (להלן: "חוק החוזים האחידים").
- 17 3. הצדדים הגישו השלמת טיעון בכתב וביום 11.1.21 התקיים דיון קדם משפט שבמסגרתו
- 18 השלימו ב"כ הצדדים את טיעוניהם בעל פה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

תיק חיצוני:

1 ביום 23.7.21, לאחר שניתנו מספר אורכות לכך, הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו
2 בסוגיה. בעקבות זאת, הגישו הצדדים התייחסויות משלימות מטעמם בכתב.

3 רקע עובדתי

4 .4 עניינה של בקשת האישור בטענות המבקש, אשר שכר רכב, לצורך שימוש בנסיעה בחופשה
5 בחו"ל, באמצעות האתר של המשיבה. הרכב היה אמור להתקבל על ידו בשדה התעופה בחו"ל.
6 במהלך ביצוע ההזמנה מילא המבקש, לטענתו, את פרטי הטיסה ומס' נייד שלו.

7 הטיסה של המבקש איחרה ולפי הנטען כאשר הגיע לדלפקי חברת השכרת הרכב באיחור של
8 כמה שעות, התברר לו כי הרכב שהזמין לא ממתין לו אלא נמסר לאדם אחר. המבקש נאלץ
9 לשכור רכב מחברת השכרה אחרת במחיר גבוה יותר. כמו כן, לא הוחזרו לו באופן מלא דמי
10 השכירות ששילם אלא הוא חויב בגין שלושה ימי שכירות. המבקש טוען, בין היתר, כנגד התנאי
11 לפיו במקרה של איחור באיסוף הרכב לא ימתין לשוכר, וכי דמי שכירות יוחזרו במקרה
12 כזה תוך הפחתת דמי שכירות בגובה של שלושה ימי שכירות רכב וגם זאת, רק בתנאי שהשוכר
13 מתקשר מהדלפק למשיבה.

14 .5 בבקשה נטען להפרה של הוראות סעיפים 2, 4 ו-14 לחוק הגנת הצרכן, וכן להפרה של עקרון
15 תום הלב לפי הוראות סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, הפרה של סעיף 8 לחוק השליחות, וכן
16 נטען לרשלנות ועשיית עושר ולא במשפט. עוד נטען כי תניות שונות במסגרת ה"תנאים הנלווים"
17 להסכם, מהוות תנאים מקפחים על פי חוק החוזים האחידים.

18 .6 המשיבה טוענת כי בתנאי השירות נכללת תניה המפנה לדין האנגלי.
19 במסגרת תנאי השירות בשפה העברית נכתב כך:

20 **"תנאי שירות אלה תקפים תחת החוקים השולטים באנגליה, ויהיו תחת**
21 **תחום שיפוטו הבלעדי של בית המשפט האנגלי".**

22 בתנאי השימוש באנגלית נכתב כך:

23 **"To the extent permitted, these terms and conditions are**
24 **governed by English law under the non-exclusive jurisdiction of**
25 **the courts of England".**

26 המשיבה אף הביאה בתשובתה את נוסח הסעיף הרלבנטי בתנאי השירות בשפה הערבית ובשפה
27 הרוסית ואת תרגומיהם.

28
29

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

תיק חיצוני:

תמצית טענות הצדדים

טענות המבקש

- 1
- 2
- 3 .7 הפסקה עליה מנסה המשיבה להסתמך כלל איננה מהווה תניית ברירת דין. לכן, אין צורך לבחון
- 4 את תוכן הדין האנגלי.
- 5 המשיבה לא טרחה לתרגם כיאות ולכלול נוסח ברור בכל השפות, כפי שניתן לצפות, ככל
- 6 שהתניה חשובה לה.
- 7 תניית ברירת דין צריכה להיות ברורה כדי שהמתקשר יבין מהסעיף כי יאלץ להתדיין לפי דין
- 8 זר. זה לא כתוב בתניה.
- 9 גם כאשר ישנם מספר פירושים אפשריים, יש לבחור בפרשנות כנגד המנסח, ובעיקר בחוזה
- 10 אחיד צרכני.
- 11 .8 בהתאם להלכה, ובאנלוגיה לתניות שיפוט, יש לפרש תניות אלו באופן דווקני ולא לקרוא לתוכן
- 12 מה שלא נאמר בהן במפורש.
- 13 .9 למבקש טענות לעניין האופן בו מאשרים, במהלך תהליך ההתקשרות, את התנאים שבמסגרתם
- 14 מופיעה התניה.
- 15 .10 התניה נכללה בתנאים שאינם גלויים בזמן ההתקשרות, הם אינם מהווים חלק מההסכם,
- 16 התניה מופיעה במסגרת פרק עם כותרת מטעה שאינה מלמדת כי נכללת בו תניית ברירת דין.

טענות המשיבה

- 17
- 18 .11 המשיבה מפנה גם לתנאי השירות בשפה האנגלית, הערבית, ובשפה הרוסית.
- 19 לטענתה, תנאי השימוש מהווים חוזה מחייב בין המשיבה לבין ציבור המשתמשים באתר.
- 20 כל משתמש נדרש לאשרם בטרם יוכל לבצע ההזמנה.
- 21 .12 בהתאם להלכה שנקבעה ברע"א 5860/16 Facebook inc נ' בן חמו (להלן: "בן חמו"), נקודת
- 22 המוצא היא כי יש לתת תוקף לתניית ברירת דין.
- 23 .13 במקרה זה הדין האנגלי לא נבחר באופן מקרי אלא משום שמדובר בחברה אנגלית היושבת
- 24 באנגליה ונדרשת לציית לדין האנגלי ולהחלטות הגורמים הרגולטוריים באנגליה (אף אם אלו
- 25 סותרים את הדינים של מדינות אחרות בעולם).
- 26 לא ניתן לצפות שהמשיבה תוודא שכל אחת מ-900 חברות ההשכרה ברחבי העולם מהן ניתן
- 27 להשכיר רכב באמצעות האתר פועלת בהתאם לדין הישראלי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-02-45354 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

- 1 אין סיבה שצרכן ישראלי המבצע עסקה להשכרת רכב בחו"ל, מחברת רכב זרה, באמצעות אתר
2 זר, יוכל לתבוע את האתר הזר או את חברת השכרת הרכב לפי הדין הישראלי.
- 3 המבקש טען כי תניית ברירת הדין מקפחת אולם לא הסביר מדוע החלת הדין האנגלי מהווה
4 קיפוח של המשתמשים באתר.
- 5 14. לעניין ניסוח התניה, הדרך היחידה בה ניתן להבין את ניסוח התניה הוא שהיא מפנה לדין
6 האנגלי. זאת, במיוחד כאשר אותה תניה כוללת גם תניית מקום שיפוט בלעדית לבתי המשפט
7 באנגליה.
- 8 אין ממש בטענה כי הנטל לשכנע כי יש להחיל את הדין האנגלי מוטל על המשיבה.
- 9 15. טענת המבקש לפיה בהתאם לכללי ברירת הדין חל דין ישראל היא בגדר הרחבת חזית. מעבר
10 לכך, בהתאם לכלל ברירת הדין בחוזים, בכל מקרה התובענה נשלטת על ידי הדין האנגלי.
11 המבחן הוא הסכמת הצדדים ותניית ברירת הדין מבטאת את הסכמת הצדדים בעניין זה. אף
12 לפי מבחן מירב הזיקות יחול הדין האנגלי.
- 13 16. לפי כלל ברירת הדין בנויקין חל דין מקום העוולה וגם מטעם זה לא חל דין ישראל. המבחן הוא
14 היכן ביצע המעוול את המעשה או המחדל. אין לקבוע שפרסום שניתן לצפות בו בישראל מוביל
15 למסקנה שחל דין ישראל. קביעה כזו תהיה בעלת השלכות רוחב עצומות.
- 16 17. למשיבה טענות לגופו של עניין, ובכללן היותה פלטפורמה המקשרת בין השוכרים לחברות
17 ההשכרה. לטענתה, התנאים שנקבעו בתנאי השירות שלה משפרים את מצבו של השוכר שכן
18 ישנן חברות השכרה שבמקרה של ההתקשרות ישירה מולם לא מחזירות את דמי השכירות
19 כלל, במקרה של איחור משמעותי באיסוף הרכב.
- 20 עמדת היועץ המשפטי לממשלה
- 21 18. היועץ המשפטי לממשלה הביע עמדתו כי התניה לפיה במקרה של איחור באיסוף הרכב מוטל
22 "קנס" של אי השבה של דמי שכירות עבור שלושה ימי שכירות עלולה להוות תנאי מקפח בחוזה
23 אחיד. היועמ"ש מפנה בעניין זה לעמדה שהוגשה על ידו בבר"ע 1901/20 מילר נ' פייסבוק.
- 24 19. לעניין תחולת הדין הישראלי – מפנה היועמ"ש לעמדות שהוגשו על ידו בת"צ (מחוזי ת"א)
25 8295-05-18 צביה נ' Agoda Company Pte. Ltd. (להלן: "עניין Agoda"), ובת"צ 8295-05-18
26 18 שפירא נ' Booking.com B.V. (להלן: "עניין Booking"), וכן בהליך נוסף בעניינה של
27 המשיבה (ת"צ 1203-04-19 כץ נ' Traveljigsaw), במסגרת התנגדות שהגיש שם להסדר
28 פשרה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

תיק חיצוני:

- 1 20. בכל הנוגע לטענת המשיבה כי באתר של רשות הגנת הצרכן הופיעה התייחסות לפיה החוק חל
2 על עסקאות שבוצעו באתרי מרשתת ישראלים, ציין היועמ"ש כי הפרסום תוקן עם התפתחות
3 הפסיקה.
- 4 21. היועמ"ש פירט את עמדתו ביחס לחובת הגילוי במקרים של מכר מרחוק, והביע עמדתו כי חובת
5 הגילוי המוגברת החלה בעסקאות מסוג זה מחייבת את המשיבה להבהיר לצרכן את תנאי
6 העסקה, לרבות תנאי ביטול העסקה. בכלל זאת את המידע לפיו הרכב לא ימתין, אם הטיסה
7 תתעכב.
- 8 22. באשר לשאלת ברירת הדין ומקום השיפוט, היועמ"ש הפנה לעמדתו, כפי שהובעה בהליך הנוסף
9 בעניינה של המשיבה, שם ציין כי תנאי מסוג זה, אשר הלקוח אינו מבין את משמעותו, מקנה
10 לספק יתרון בלתי הוגן, ומהווה תנאי מקפח. תנאי מסוג זה אף מתנה על הוראות חוק הגנת
11 הצרכן המהווה דין קוגנטי וגם מטעם זה הוא בטל. עוד הבהיר היועמ"ש כי לשיטתו תניית
12 ברירת הדין מציבה במקרה זה קושי מיוחד בפני הלקוח.
- 13 23. יצוין כי בעמדת היועץ המשפטי לממשלה נכללה התייחסות אף לסוגיות המתעוררות לגופה של
14 התובענה. בעקבות זאת אף התייחסו לכך, במידה מסוימת, גם הצדדים בהתייחסויות שהגישו
15 בעקבות הגשת עמדת היועץ. אולם, החלטה זו ענינה, כפי שנקבע מלכתחילה, בעניין ברירת
16 הדין. לכן אפרט, ככלל, את טענות הצדדים בהקשר זה בלבד.
- 17 תגובת המשיבה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה
- 18 24. לטענת המשיבה, עמדת היועמ"ש בעניין הדין החל אינה עולה בקנה אחד עם החלטת בית
19 המשפט העליון בעניין **בן חמו**, לפיה יש לכבד תניית ברירת דין ולתת לה תוקף, והנטל להוכיח
20 כי תניית ברירת הדין היא מקפחת, מוטל על מי שטוען כנגדה.
- 21 בהתאם להלכת **בן חמו** בשקילת פערי הכוחות יש להביא בחשבון את העובדה שהנקיטה בהליך
22 ייצוגי מעצימה את הלקוחות, ולו בדיעבד.
- 23 לעומת עמדתו בעניין **בן חמו** היועמ"ש איננו טוען (בענייננו) שהדין האנגלי איננו נגיש וברור.
- 24 25. היועמ"ש לא מסביר מה הקשר בין העמדות שהוגשו על ידו בעניין Agoda ובעניין Booking
25 לבין ענייננו, זולת עמדת היועמ"ש שמשמעה שכל תניית ברירת דין המחיל כל דין זר שהוא -
26 היא מקפחת.
- 27 בניגוד לעמדת היועמ"ש בעניין Agoda, עיון בפרוטוקולים של הדיונים בכנסת מלמד
28 שהמחוקק החזיק בדעה שחוק הגנת הצרכן אינו חל על האתרים הזרים.
- 29 26. המבקש והיועמ"ש לא הרימו את הנטל להראות שהתניה מקפחת, שעה שיש חזקה שהדין
30 האנגלי הוא דין מתקדם ומפותח.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

- 1 היועמ"ש נמנע מלהתייחס לטענות לפיהן בהתאם לכללי ברירת הדין התובענה נשלטת על ידי
2 הדין הישראלי.
- 3 28. אין לקבל את טענות היועמ"ש כי בכל מקרה, חלות על המשיבה הוראות חוק הגנת הצרכן וחוק
4 החוזים האחידים. אין תקדים לכך וזה סותר את הלכת **בן חמו**.
- 5 המדובר באתר זר, באנגלית, והגולש יכול לבחור את העברית כאחת מעשרות שפות ולהציג
6 מחיר בשקלים. לא די בכך על מנת להכפיף את המשיבה לדין הישראלי.
- 7 באשר לעמדת השופט מלצר בעניין **בן חמו** ביחס להוראות קוגנטיות, עמדה זו לא אומצה על
8 ידי הרוב. השופט מלצר אף לא התכוון להחיל את ההוראות הקוגנטיות בדין הישראלי על כל
9 החוזים בעולם. הן חלות רק על אירועים הנשלטים על ידי הדין הישראלי.
- 10 בהתאם להלכת **בן חמו** נקבע שיש להעדיף את האינטרס של החברה הזרה לתכנן את צעדיה
11 בעולם על פני האינטרסים של המשתמש הישראלי לדון לפי הדין הישראלי.
- 12 29. בניגוד לאמור בעמדת היועמ"ש, עדיין מופיע באתר של הרשות להגנת הצרכן הכיתוב לפיו חוק
13 הגנת הצרכן חל רק כאשר רוכשים דרך אתר ישראלי.
- 14 30. הגם שהמשיבה מציינת כי נושא זה אינו עומד להכרעה בשלב זה, המשיבה אף הגיבה
15 להתייחסות היועמ"ש להוראה בכללים באשר להחזר כספי במקרה שחברת ההשכרה אינה
16 מספקת רכב ללקוח המגיע באיחור, וטוענת כי אין המדובר בהוראה מקפחת. לטענתם, אין
17 המדובר בקנס אלא הוראה ש"ממתיקה" את מצבו של הלקוח וקובעת שיקבל את כספו חזרה,
18 למעט שלושה ימי השכרה, אם יתקשר מהדלפק. זאת, לעומת המצב אילו היה מתקשר בהסכם
19 ישירות עם חברות ההשכרה, שבחלק מהמקרים לא מחזירות דבר.
- 20 מבלי לגרוע מהטענה שחוק הגנת הצרכן אינו חל, המשיבה מוסיפה כי אין ממש בטענה לפיה
21 היא מפרה חובת גילוי כלשהי המוטלת עליה.
- 22 מעבר לכך, נכללה גם התייחסות נוספת לאמור בעמדת היועמ"ש, שלא בהקשר לברירת הדין.
23
- 24 התייחסות המבקש לעמדת היועמ"ש
- 25 31. המבקש התייחס בעיקר לאמור בעמדה שלא בהקשר לתניית ברירת הדין.
26
- 27 32. באשר לאמור ביחס לתניית ברירת הדין, הוסיף המבקש כי במקרה זה למבקש טענות רבות
28 ביחס לתניית ברירת הדין נשוא הדיון.
29

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-02-45354 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

תיק חיצוני:

דיון והכרעה

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

33. בהתאם להלכה, על מנת שתניית ברירת דין תהיה מחייבת על הנוסח שלה להיות ברור. על כך נקבע ברע"א 8160/20 Google L.L.C. נ' דורון אשל ואח' (פורסם במאגרים, 20.2.22), כך:

14". זאת ועוד. הסכם תנאי השירות הוא חוזה צרכני אחיד בין משתמש שאינו מיומן בקריאת חוזים מסחריים, ובין תאגיד גלובלי מסחרי בעל משאבים פיננסיים רבים וסוללת יועצים משפטיים. פערי כוחות אלה מחייבים להטיל על גוגל אחריות לניסוח הסכם תנאי השירות באופן בהיר ככל האפשר, בשפה פשוטה יחסית, וללא סייגים מיותרים. זאת על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בתניית ברירת דין המגלמת השלכות מהותיות בנוגע לאופן שבו המשתמש זכאי לממש את זכויותיו המשפטיות במקרה של סכסוך; וכאשר מדובר בתניה שבמקרים מסוימים עלולה אף ליצור אפקט מצנן למימוש זכות הגישה לערכאות של צד לחוזה. אף על פי כן, תניית ברירת הדין במקרה דנן מנוסחת באופן עמום, על דרך השלילה, כך שהיא מתמקדת במקרה "החריג" ("במקרים שבהם חוקי מדינת קליפורניה אינם חלים") ולא מבהירה בצורה חד משמעית מהו הכלל המשפטי שיש להחיל. במצב דברים זה יש לפרש את הסכם תנאי השירות נגד האינטרס של גוגל, זאת בהינתן העובדה שגוגל היא הגורם שניסח את ההסכם (סעיף 25(ב1) לחוק החוזים, עניין פייסבוק, פסקה 20). ובהתאם לכך יש לבכר את הפרשנות שלפיה הדין הישראלי הוא שחל במקרה של סכסוך בין המשתמש ובין גוגל, ומשמע שהדין הישראלי הוא שחל על בקשות האישור."

21

22

בספרה של ס' פסברג כללי המשפט הבין-לאומי הפרטי הישראלי בעמ' 1470 נאמר בהקשר זה כך:

23

24

25

26

27

28

29

"אם הצדדים קבעו בחוזה שביניהם שהחוזה כפוף לדין פלוני מסוים בניסוחים כגון "this contract shall be governed by English law" "חוזה זה כפוף לדין אנגליה"; "this contract shall be subject to English law", וכיוצא באלה, אזי ברור שהם בחרו בחירה מפורשת באותו דין. הבחירה צריכה להיות ברורה, שכן בחירה חסרת משמעות תיפסל, ודין החוזה ייקבע כאילו לא היתה תניה חוזית בעניין. לעניין זה עליה להיות חד משמעית;... (ההדגשות הוספו – א.ר.ב.)."

30

(ור' גם: ת"צ 15-07-52768 אשל נ' Google inc (פורסם במאגרים, (מיום 22.10.20)).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

1 34. אני סבורה כי הניסוח של התנייה בעברית אינו ברור. בתנייה נכתב כי "תנאי שירות אלה
 2 **תקפים תחת החוקים השולטים באנגליה, ויהיו תחת תחום שיפוטו הבלעדי של בית המשפט**
 3 **האנגלי**". לטעמי, אין המדובר בניסוח שהמשמעות שלו ברורה לאדם המבקש להתקשר עם
 4 המשיבה לצורך שכירת רכב. ככל שהמשיבה ביקשה להחיל על ההתקשרות בין הצדדים את
 5 הדין האנגלי, היה עליה לכתוב מפורשות כי על החוזה חל הדין האנגלי, אולם היא לא עשתה
 6 כן. חלף זאת, נכתב על ידה, כאמור, כי "תנאי שירות אלה תקפים תחת החוקים השולטים
 7 באנגליה". המשיבה טוענת כי ניתן להבין כי הכוונה לכך שחל הדין האנגלי, מעצם ההפניה
 8 בהמשך למקום השיפוט באנגליה, אולם אינני סבורה כי די בכך על מנת ללמד שמדובר בתנייה
 9 ברורה וחד משמעית. במאמר מוסגר, יצויין שבנוסח האנגלי, תניית מקום השיפוט איננה תניה
 10 בלעדית.

11 משעה שהתנייה נוסחה על ידי המשיבה, כל אי בהירות בתנייה נזקפת לחובתה, בהתאם לכלל
 12 של פרשנות כנגד המנסח. זאת, כאמור לעיל, בפרט כאשר מדובר בתניה בחוזה אחיד.

13 35. מעבר לכך, על מנת לקבוע כי התנייה מחייבת, יש צורך לקבוע כי אכן הייתה הסכמה של
 14 הצדדים בקשר לתחולתה (ר' פסברג, שם, עמ' 1470). המדובר בתנייה המופיעה בתנאים כלליים
 15 שההפניה אליהם היא באמצעות קישור. גם אם נלך לשיטתה של המשיבה, הטוענת כי הלקוח
 16 מחויב לאשר את התנאים הכלליים בתהליך ההזמנה, הרי שבמסגרת התנאים הכלליים התניה
 17 מופיעה בעמ' 7 מתוך 10 של "התנאים הכלליים" תחת כותרת "משוב לקוחות". המבקש טוען,
 18 כאמור, כי מדובר בכותרת מטעה, שאין סיבה שלקוח שמעיין בחוזה יסבור ש"מסתתרת" בו
 19 תניית ברירת דין ומקום שיפוט.

20 על מנת להמחיש את הדברים אביא את הסעיף כלשונו:

"משוב הלקוחות

22 תוצאות הסקר עשויות להיות מפורסמות באתר האינטרנט שלנו על מנת לידע
 23 את לקוחותנו מהי דעתך לגבי רמת השירות של ספק הרכב המקומי. חברת
 24 Rentalcars.com תשתמש במשוב שלך, במלואו או בחלקו, באתר האינטרנט
 25 שלנו, ברשתות חברתיות...

26 משובים מביעים את דעותיהם האישיות של לקוחותיה של Rentalcars.com
 27 אשר ענו על שאלון לאחר השלמת תקופת השכרת הרכב שלהם. דיעות אלה אינן
 28 בהכרח מייצגות את השקפותיה של חברת Rentalcars.com.

29 תנאי שירות אלה תקפים תחת החוקים השולטים באנגליה, ויהיו תחת תחום
 30 שיפוטו הבלעדי של בית המשפט האנגלי.

31 חובה להציג את שובר אישור..."

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-02-45354 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

- 1 אני סבורה כי שעה שהתנייה נמצאת תחת כותרת אשר איננה מתאימה ואיננה מלמדת כי
2 במסגרת הפרק נכלל סעיף שעניינו ברירת הדין, והתנייה מופיעה **לאחר** תנאים שענינם סקר,
3 אשר דווקא תואמים את הכותרת של "משוב לקוחות", המסקנה העולה מן הדברים היא כי
4 אין בתניה זו, אשר מופיעה בתנאים הכללים במיקום כזה, כדי לשקף תנאי שהייתה לגביו
5 הסכמה בין הצדדים ובפרט מצד הצרכנים המתקשרים עם המשיבה, כפי הנדרש ביחס לתניית
6 ברירת דין.
- 7 **36. לנוכח כל האמור, אני סבורה כי כאשר מביאים בחשבון את השילוב של העמימות הלשונית**
8 **והימצאות התניה תחת כותרת של "משוב לקוחות" בתנאים הכללים, לא ניתן לראות בתניה**
9 **האמורה משום תניית ברירת דין מחייבת המחילה על החוזה את דין אנגליה.**
- 10 **37. אוסיף, מעבר לנדרש, כי גם אם מדובר היה בתנייה ברורה וגלויה, המחילה את הדין האנגלי,**
11 **היה מקום לבחון את תוקפה, לאור הוראות חוק החוזים האחידים. אני סבורה כי ניתן לפרש**
12 **את חוק החוזים האחידים כחל ביחס לחוזה שבין המבקש למשיבה וזאת שעה שהמשיבה**
13 **מפעילה אתר בשפה העברית תוך הצגת מחיר בשקלים (לבחינה לפי חוק החוזים האחידים של**
14 **תניה בחוזה הכוללת תניית דין זר ותניית שיפוט המפנה לפורום זר, ר' רע"א 7470/20**
15 **Facebook Ireland ואח' נ' רותם גל ואח' (פורסם במאגרים, 3.1.22).**
- 16 כמו כן, לא מצאתי כי טענות המשיבה לגבי הנוסחים של התנייה בשפות אחרות יש בהן כדי
17 לשנות את התוצאה ובפרט לאור האמור לעיל ביחס למיקום התניה.
- 18 **38. המסקנה העולה מן הדברים היא כי טענת המשיבה לפיה חלה בענייננו תניית ברירת דין**
19 **המביאה להחלת הדין האנגלי, דינה להידחות.**
- 20 **39. המשיבה מוסיפה וטוענת כי אף ללא קשר לתניית ברירת הדין, הדין החל הוא הדין האנגלי.**
- 21 **40. באשר לדין החוזה, בהתאם לכלל ברירת הדין בחוזים, יש להחיל את בחירת הצדדים בעניין**
22 **זה, בין אם היא מפורשת או מכללא. ככל שלא ניתן לאתר את כוונת הצדדים יחול הדין בעל**
23 **הקשר הקרוב או האמיץ ביותר לחוזה.**
- 24 כך אצל פסברג, שם, בעמ' 1478:
- 25 **"בהיעדר בחירה מפורשת בתוך חוזה ואם אי אפשר לדלות את כוונת הצדדים**
26 **מתוך החוזה עצמו, מקובל לזהות את דין החוזה על פי סממנים אובייקטיביים**
27 **חיצוניים, המצביעים על שיטת המשפט שאליה החוזה קשור ביותר. אפשר**
28 **להבין מבחן זה גם כחיפוש אחר שיטת המשפט שבגלל קרבתה לעניין צדדים**
29 **סבירים במקומם של הצדדים האמתיים היו נושאים ונותנים לרקעה ומניחים**
30 **כי היא תחול על החוזה שייכרת."**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

1 אוסיף, כי אף אינני סבורה כי במקרה זה ניתן ללמוד מהחווה על כוונה משתמעת של הצדדים
 2 להחיל על ההתקשרות דין מסוים. לפיכך, יש לבחון מהו הדין שלו הקשר הקרוב ביותר לחווה.
 3 יצוין כי בהחלטה שניתנה בתיק זה על ידי השופטת מרב בן ארי בהקשר לשאלת הפורום הנאות,
 4 מצאה כי יישום מבחן מירב הזיקות פועל לטובת המבקש (ר' פסקה 52 להחלטה מיום
 5 20.2.19). מובן שאין בכך כדי להכריע בהקשר לדין החווה.
 6 41. לתמיכה בטענתה כי בהתאם לכללי ברירת הדין בחוזים דין החווה הוא הדין האנגלי, המשיבה
 7 ציטטה ממאמרה של פרופ' איריס קנאור "משפט בינלאומי פרטי בעולם גלובלי – ברירת הדין
 8 בחוזי צרכנות" (מחקרי משפט ל"א 833, (2018)). לגבי כך שהשיקול של העוסק שעליו להתנהל
 9 לפי דיני המשפט האנגלי, הוא שיקול לגיטימי (ס' 9 לתגובת המשיבה).
 10 אולם, בהמשך אותו מאמר, מבהירה פרופ' קנאור כי ניתן לסבור שיש טעם ליצור חזקה לפיה
 11 דין מקום המושב הוא הדין בעל הזיקה החזקה ביותר.
 12 כך בעמ' 872:

13 "לבסוף, ובניגוד לכלל ברירת הדין בחוזים כלליים, אך ברוח הכלל שנקבע
 14 בפרשת קו לעובד בדבר התחשבות בייחודן של התקשרויות חוזיות מסוימות,
 15 בחוזי צרכנות אין מקום להסתפק בייחודן של התקשרויות חוזיות מסוימות,
 16 בחוזי צרכנות אין מקום להסתפק בהחלת הדין בעל הזיקה האמיצה ביותר
 17 לחווה, אלא ראוי לאמץ חזקה לעניין מקום המושב של הצרכן כדין שלו הזיקה
 18 האמיצה ביותר לחווה. ראשית, חזקה זו נחוצה בשל העובדה שקביעת הדין שלו
 19 הזיקה האמיצה ביותר בחוזי סחר חוצי גבולות הינה סבוכה, שכן חלק מהזיקות
 20 אינן עובדתיות אלא משפטיות, החזקה תגביל את שיקול הדעת של בית המשפט
 21 ותסייג את יכולתו לסטות מזין מקום המושב של הצרכן אך ורק למקרים
 22 ייחודיים. שנית, ביוצרה חזקה לעניין דין מקום המושב של הצרכן, מתקרבת
 23 ההצעה בכל זאת לכלל ברירת הדין בשיטת המשפט האירופית. ברבים
 24 מהמקרים, ובייחוד במקרים של עוסקים מקצוענים בעלי מעמד דומיננטי בשוק,
 25 וצרכנים שאינם מקצוענים, תיתן חזקה זו בדבר מקום המושב של הצרכן מקדם
 26 הגנה לצרכן." (ההדגשה הוספה – א.ר.ב, כמו כן, ר' ההתייחסות לסוגיה זו אצל
 27 פסברג, שם, בעמ' 1485).

28
 29 אמנם המשיבה, אשר טוענת כי יש להחיל את הדין האנגלי, טוענת כי היא חברה אנגלית, שעליה
 30 לפעול לפי דיני אנגליה וכי היא מקשרת בין הלקוח לבין 900 חברות השכרת רכב מרחבי העולם.
 31 עם זאת, אנו עוסקים בהתקשרות בין המבקש למשיבה. המשיבה מפעילה אתר המספק שירות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-02-45354 הירשפלד נ' 05179829 Traveljigsaw (limited)

תיק חיצוני:

- 1 לצרכנים במדינות שונות ובכלל זאת מכוון לצרכנים ישראלים. אני סבורה כי בענייננו, משעה
2 שמקום המושב של הצרכן הוא בישראל, כאשר ההזמנה בוצעה מישראל באתר שיש לו ממשק
3 בעברית וניתן אף לסבור כי החוזה נכרת בישראל, ובשים לב למשקל שראוי לתת בנסיבות אלו
4 לדין מקום המושב של הצרכן, **המסקנה היא כי הדין בעל הקשר הקרוב ביותר לחוזה בין**
5 **המבקש למשיבה הוא דין ישראל.**
- 6 42. מעבר לכך, התביעה מבוססת על הפרה של דיני הגנת הצרכן, המדובר בדינים קוגנטיים. יש
7 לבחון האם, כאשר מפרשים את הוראות הדין הישראלי, מגיעים לכלל מסקנה כי הדין מכוון
8 לחול במצב דברים זה. לצורך כך, יש לפרש את הוראות הדין.
- 9 טענת המשיבה לפיה הוראות קוגנטיות נבחנות רק לאחר קביעה כי דין החוזה הוא דין ישראל
10 דינה להידחות. זאת מהטעם שבכל מקרה בית המשפט נדרש להכריע בשאלה האם הוראות
11 הדין הישראלי המהותי, כדין הפורום, ובכלל זאת הוראות חוק הגנת הצרכן, חלות על
12 ההתקשרות. ר' בהקשר זה – פסברג, שם, בעמ' 1151:
- 13 **"כללי ברירת הדין מופעלים רק לאחר שברור כי דין הפורום אינו מסדיר את**
14 **העניין בעצמו, באמצעות כלל מהותי מיוחד, כלל לתחולה מיידיית או כלל בעל**
15 **תחולה מורחבת....."**
- 16 אני סבורה כי משעה שמדובר באתר בשפה העברית, שבמסגרתו פונה המשיבה באופן ברור
17 ללקוחות בישראל, ניתן לפרש את דיני הגנת הצרכן כמיועדים לחול אף על היחסים בין המבקש
18 והקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, לבין המשיבה. הגם, שבחינה פרטנית של תחולתן של הוראות
19 חוק הגנת הצרכן בענייננו, מקומה להיעשות במסגרת הדיון בבקשת האישור לגופה. זאת,
20 בהתייחס לטענות הפרטניות המועלות, שעניינן טענות להפרה את הוראות חוק הגנת הצרכן.
- 21 הטענה של המשיבה לפיה אין ביכולתה לדרוש מ-900 חברות ההשכרה לפעול לפי הדין הישראלי
22 איננה מכריעה בהקשר זה, שכן אנו עוסקים במישור היחסים שבין המבקש למשיבה. בפרט
23 כאשר, על פני הדברים, חלק מטענות המבקש עניינן באופן הצגת התנאים באתר המנוהל על ידי
24 המשיבה.
- 25 עם זאת, הנפקות של טענה זו של המשיבה, לעניין היותה מקשרת לחברות השכרת רכב רבות
26 תתברר בהמשך, במסגרת הדיון בתיק לגופו. כך למשל, כאשר תיבחן השאלה האם הפרה
27 המשיבה מי מהחובות המוטלות עליה. לשם כך נדרשת, כאמור, בחינה פרטנית יותר של
28 ההוראות הספציפיות של חוק הגנת הצרכן אשר לא מצאתי כי יש צורך להידרש לה לעת הזו,
29 לנוכח המפורט לעיל.
- 30 43. **סיכומו של דבר, די באמור על מנת לאפשר את בירור בקשת האישור במתכונת בה הוגשה,**
31 **בהסתמך על הוראות הדין הישראלי.**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 45354-02-18 הירשפלד נ' Traveljigsaw (limited)05179829

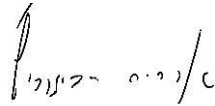
תיק חיצוני:

1 .44. התיק נקבע לדיון הוכחות ליום 6.11.22 שעה 8:30.

2 .45. ב"כ הצדדים יגישו הודעה משותפת עד ליום 10.4.22 ויפרטו את משך הזמן הנדרש להם לצורך
3 חקירת המצהירים.

4
5 ניתנה היום, כ"א אדר ב' תשפ"ב, 24 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

6

7
8

איריס רבינוביץ ברון, שופטת

